آبیاری و تغذیه پس از برداشت

■ حسین رضایی تاج‌آبادی - کارشناس ارشد باغبانی

آنچه که در مورد مدیریت تغذیه و آبیاری پس از برداشت مطرح می‌شود برنامه و مهلت تغذیه بعد از برداشت محصول، زمان انجام زخم‌آب و مدیریت شوری است.

آبیاری بعد از برداشت

در شرایطی که دمای هوا بالا است، اگر درختانی که در اثر پسیل یا محصول سنگین برگریزی کرده‌اند را آبیاری با کود انجام دهیم، احتمال سبز شدن مجدد درختان وجوددارد؛ به‌همین‌دلیل برای این دسته از درختان تا زمانی‌که دمای هوا کاهش نیابد نباید آبیاری و کوددهی انجام شود. برای آن دسته از درختانی که بسیار سرحال و پُربرگ هستند باید کم‌کم با به‌تعویق انداختن آبیاری شرایط را مهیا کنیم تا ذخیره‌ای که در برگ‌ها وجوددارد جذب درخت شده و خزان القا شود تا درخت در سال بعد سرحال‌تر بیدار شود. ریشه درختان در دو زمان از سال رشد دارد، یکی در اسفندماه و شروع فصل رشد و دیگری پس از برداشت از ۱۵ شهریور تا اواخر مهر. اگر قبل از خزان و برگریزی درختان، آبیاری سنگین برای آبشویی



انجام گیرد حجم زیادی از نمک در ناحیه ریشه تجمع پیدا می‌کند که باتوجه به مرحله رشدی ریشه و قابلیت جذب بالای درخت تنش شدیدی را ایجاد خواهدکرد.
در فصل رشد، یعنی از فروردین تا خزان، بهتر است آبیاری‌ها سبک‌تر و با دور آبیاری کوتاه‌تر انجام شود تا تنش به درخت وارد نشود؛ ولی از زمانی که خزان اتفاق افتاد باید دور آبیاری را طولانی‌تر و آب سنگین‌تری اعمال شود، به‌نحوی که اگر در تابستان ۱۲ ساعت آب را به یک هکتار زمین می‌دادیم الان ۱۲ ساعت آب در نیم هکتار به زمین وارد شود تا نمک‌های تجمع‌یافته در ناحیه ریشه به عمق دو متری برود؛ ریپر زدن قبل از آبشویی تأثیر مثبتی بر نمک‌شویی خواهدداشت.

تغذیه بعد از برداشت

پس از برداشت فرصت خوبی‌است تا درخت از نظر ذخیره عناصر غذایی تقویت شود. این کار کمک می‌کند درختان در شروع فصل به‌موقع و با ذخیره عالی و قوی بیدار شوند. این فرصت تغذیه از ۱۵ شهریور تا آخر مهر را نباید از دست داد، چراکه جذب در این زمان بیشتر از اوایل فصل رشد است. فیزیولوژی درخت پسته به‌اینگونه است که با جدا شدن میوه، مقداری ریشه رشد می‌کند که به‌واسطه آن جذب عناصر غذایی نیز صورت می‌گیرد. برخی بر این باور هستند که مصرف کود ازته پس از برداشت موجب بالارفتن حساسیت درخت به سرمازدگی در اول فصل رشد می‌شود؛ درصورتی‌که چنین نیست و درختان نباید گرسنه به‌خواب بروند تا هنگام رویش مجدد در بهار به‌موقع و یکنواخت سبز شوند.
چندسالی است که مشکل دیرسبز شدن درختان را داریم که این درختان با مشکل تولید جوانه گل روبه‌رو می‌شوند، لذا مصرف کود ازت پس از برداشت می‌تواند استارت درختان را جلو بیندازد تا درختان درگیر گرما و دماهای بالا در فروردین نشده و جوانهٔ گلِ خوبی تولیدکنند. در این مرحله رشدی می‌توان عملیات تغذیه خاکی و محلولپاشی را اجرا کرد. همراه با آخرین آب قبل از خزان برای درختانی که وضعیت برگی خوبی دارند از ترکیبات کلسیم و کود ازته می‌توان استفاده نمود. نیترات کلسیم مصرف شده در این زمان از سال در کاهش عارضه لکه پوست استخوانی اردیبهشت موثر خواهدبود.
در فصل پاییز فرصت بیشتری برای محلولپاشی نسبت به بهار وجوددارد، اما به‌دلیل پایین آمدن کیفیت برگ‌ها و ضخیم شدن پوستک جوانه‌ها، باید دوز مصرفی بیشتری نسبت به دوز بهار استفاده‌کرد. در رابطه با محلولپاشی‌ها بهتر است که باتوجه به بهتربودن وضعیت برگ‌ها، ابتدا عناصر ازت، روی و بور را به‌صورت محلولپاشی استفاده‌کرد و هنگامی‌که حدوداً ۶۰ تا ۷۰ درصد برگ‌ها ریزش کردند کلسیم را پاشید؛ چراکه طبق نتایج حاصل از تحقیقات، عنصر کلسیم در زمانی‌که ۷۰ درصد برگ‌ها ریزش کرده‌اند از طریق جوانه بیشتر جذب می‌شود. باتوجه به تحرک پایین کلسیم، انتقال آن از برگ به جوانه مقداری طول می‌کشد که در این حالت چون مستقیم توسط جوانه جذب شده‌است تأثیر بیشتری خواهدداشت.بالا بردن ذخیره عناصر روی، ازت، بور و کلسیم در جوانه گل موجب خوشه‌بندی بهتر و قوی‌تر سال بعد خواهدشد. سال‌هایی که سال نآآور است و جوانه‌ای روی درخت نداریم شاید استفاده از این عناصر هزینه اضافی باشد. اما اگر بیشتر از ۲۰ درصد جوانه گل وجودداشته باشد، باید حتماً استفاده شود.

